

EDİTÖRÜN NOTU

Ülkemizin bu alandaki ilk süreli yayını olan Sosyal Siyaset Konferansları yeni dönemde artık hakemli bir yayın. Bir yandan geleneksel konferanslarımız ve onların yayımı (konuşmacı yazılı tebliğ vermediği zaman konferans üslubu içinde) sürerken, diğer taraftan zengin bir hakem heyeti tarafından özenle değerlendirilen bilimsel çalışmaların alanımıza katkıda bulunacağına inanıyoruz. Yine, hakem süreci dışında bazı dikkat çeken makalelerin tercümelerini de tutarak sizlere ulaştırmaya çalışacağız. Yayın periyodumuz da kısaltacak ve bundan böyle yılda iki kez sizlere ulaşacağız...

Konferansları genellikle belirli konularda yoğunlaşmama karşılık, hakem sürecini tamamlayan makale sayısının az olması nedeniyle en azından şimdilik makaleler için bu tür bir tercih imkanından yoksunuz. Bunun gibi, sosyal siyaset disiplini dışında, genel iktisat bilimi çerçevesindeki yazıların anlayışla karşılanacağından eminiz.

Bu sayımızda iki genel değerlendirme yazımız var. Birincisi olan Profesör Dereli'nin endüstri ilişkilerinde Batı ülkelerinde yaşanan değişimi değerlendirdiği makalesinde, 20. asrın sonuna doğru yaşanan gelişmelere ve 21. asır için perspektiflere yer verilmektedir. Toplu iş ilişkileri alanında özellikle sendikaların karşılaştığı sorunların -krizlerin de denebilir- nedenlerini yapısal-fonksiyonel yaklaşımla ele alan yazar, sendikal yapı ve davranışları örgüt yapısı, üyelik durumu ve sendikal yönetim, sendikal hareketler, sendikaların siyasi partilerle ve işyeri düzeyindeki örgütlerle ilişkileri ile devletin endüstri ilişkilerine müdahalesi boyutlarıyla incelemekte, 1970'lerden günümüze yaşanan değişimleri yorumlamaktadır.

Sendikaların güç kaybettiği dönemlerde sendikacılığı yaşatma, yaşanan krizlerin etkilerini azaltma arayışı farklı stratejilerin ortaya çıkmasına yol açmış; ancak ücret odaklı toplu pazarlık ve neredeyse toplu pazarlıktan başka faaliyeti olmayan sendikacılık anlayışının artık sürdürülemeyeceği görüşleri yaygınlık kazanmıştır. Yeni şartlar yeni yaklaşımları zorlamaktadır. Batı ülkelerinde sendikalar, ülkelerinin şartlarına uygun stratejiler geliştirmektedirler. Bugünkü göstergeler ışığında Prof. Dereli, katılımcı sendikacılığın karşılaşılan güçlükleri aşmada daha başarılı olabileceği, tek boyutlu ücret sendikacılığının aym

sorunları yaşamaya devam edeceği, deregulasyon ve uluslararası rekabetin olumsuz etkisinin süreceği sonucuna varmaktadır.

Değerlendirmenin sonunda, kuruluşundan, gelişmesinden, çevresel faktörlerin etkisinden sendikal alışkanlıklarına kadar Türk endüstri ilişkileri sisteminin özelliklerini dikkate alarak, muhtemel gelişme trendleri bakımından bazı öngörülerde bulunmaktadır. Daha makale yayınlanmadan kısa vadeli tahminlerin gerçekleştiği görülmüş, yargıların haklılığını teyid eden gelişmeler yaşanmıştır...

Genel değerlendirme yazılarının ikincisi Dr. Abdulkadir Şenkal imzasını taşımaktadı ve küreselleşme, sivil toplum örgütlerinin artan önemi ve sosyal politika açısından bunların bugünü ve geleceği irdelenmektedir.

Küreselleşmenin iktisadi saikleri ve sonuçları ile bunların yol açtığı sosyal sorunlar arasındaki ilgiye işaret edilen çalışmada, devletin ve devletçiliğin iktisadi başarısızlığından sonra önemi ve yaygılığı artan sivil toplum örgütlerinin, devletin küçülmesiyle sosyal alanda doğan bir tür otorite boşluğunun doldurmalarının sosyal politika açısından anlamı irdelenmektedir.

Sivil toplum örgütlerinin demokratik hakların elde edilmesinde ve iktisat ve gelir dağılımı politikalarının şekillenmesinde oynayabilecekleri rollere dair ulusal ve uluslararası düzeyde yürütülen kampanyalardan örnekler verilerek sosyal politika tercihlerinin yönlendirilmesine olan katkıları hatırlatılmaktadı. Gönüllülük vasfından yararlanılarak sosyal dönüşümlerde, refah devletine alternatif arayışlarında kendilerine atfedilen rol kimilerince biraz abartılsa da, sivil toplum örgütlerinin iktisadi ve sosyal hayata müdahalelerinin "küreselleştirdiği", yer yer (mevzii) başarılar kazandırdığı artık muhaliflerince dahi kabul edilmektedir.

Yazar da işte bu bağlamda sivil toplum örgütlerinin sosyal politika açısından ne denli önemli ve gerekli olduğunu vurgulamaktadır.

Kayıtdışı (enformel) sektörün gelişmekte olan ülke ekonomileri içindeki yeri, bu sektördeki istihdamın her yönüyle ele alınmasını zaruri hale getirmektedir. Türkiye'deki kayıtdışı istihdam konusunu, boyutları, nedenleri, olumlu ve olumsuz yönleri ile ele alan ortak çalışmalarında Güloğlu, Korkmaz ve Kip, konunun kavramsal boyutuna da eğilmişler;

işsizlik-istihdam, istihdam yaratma, yoksulluğun önlenmesi politikaları çerçevesinde meselenin daha iyi anlaşılması için bir temel sunmuşlardır.

Kayıtdışı çalışmanın değişik vechelerine değinilen çalışmada, konunun sosyal yapı, makroekonomi, gelir dağılımı politikalarıyla ilgisi kurularak sistemin bütünü içindeki yeri ortaya konulmuştur.

Dr. Deniz Kağnıcıoğlu ise çalışmasında endüstri ilişkilerinde dönemsel olarak farklı yoğunlukta gündeme gelen, ancak teorik önemi her dem taze olan yönetime katılmayı bir başka disiplinle bağlantısını ön plana çıkararak yeniden ilğimize sunuyor... İnsan kaynakları yönetiminin kalite çemberleri, takım çalışması, toplam kalite yönetimi gibi işyeri düzeyinde çalışanların işyeri ve üretim yönetimi süreçlerine katılımını gerektiren uygulamalarına sendikaların tepkisinin incelendiği çalışmada, ekonomik zorunlulukların katılımcı yönetim anlayışının gelişmesine etkisi ile, işçi ve işveren dışındaki üçüncü tarafın, sendikaların, tutumunun önemi vurgulanmaktadır.

Belirtilen uygulamalar karşısında sendikaların tavrı ile ilgili ihtimallerin sıralanmasından öteye, yazar, bu tür katılımcı yaklaşımların bir yandan sendikacılık ve toplu pazarlığa, diğer yandan yürütülen programların başarısına ve geleceğine etkilerini değerlendirmekte; bu alanlarda etkili olabilecek faktörleri incelemektedir.

Avrupa'daki iki büyük otomotiv şirketine ait işyerlerindeki katılımcı yönetim uygulamalarıyla ilgili olarak yapılan bir araştırmanın sonuçları, ülkelerin özellikleri göz önünde tutularak sendikaların bu programların yürütülmesinde oynayabilecekleri roller gösterilmektedir.

Konferanslar bölümüne gelince; son iki yılın konferanslarından bazılarını bu sayıda yayınlıyoruz. Aym konularda (çocuk işçiliği ve yeni yasal gelişmeler) önümüzdeki sayıda da çıkacak diğer yazılarla serileri tamamlamış olacağız. Konferansçılardan hocamız Prof. Dr. Nusret Ekin'i, derginin yayım aşmasında kaybetmenin üzüntüsü içindeyiz ve kendisini tatlı üslubu ile daima hatırlayacağız. 2003 Yılı Konferansları'nı İş Kanunu'nun yenilenmesini beklediğimizden gecikmeli olarak yapacağız ve yayınlayacağız.

Son olarak makale çağrımızı tekrarlayalım: Sosyal Siyaset Konferansları, tüm sosyal siyasetçilere açık bir platform olarak bilimsel çalışmalarınızı bekliyor. Yayınlanmasını istediğiniz makalelerinizi A4 boyutunda, iki aralık, Times New Roman 12 punto olarak diskette ve üç

nüsha olarak iç kapaktaki mektup ve elektronik posta adresimize gönderiniz. Referanslar tercihen metin içinde yer almalı, kaynakçada yalnızca yararlanılan eserler bulunmalıdır. Basılmış nüshalar hakemlere gönderilecek şekilde düzenlenmeli; ilk sayfasında isim bulunmamalı, kapak sayfasında iletişim adresleri yer almalıdır.

Saygılarımızla,

Dr. H. İbrahim SARIOĞLU